

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.723/2018/11.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke

Dr. Bartkó Levente, előadó bíró

Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2018. szeptember 18.

Az ügy tárgya: emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény

Terhelt(ek):

Első fok: Egri Törvényszék, 6.B.5/2016/21., ítélet, tárgyalás,
2016. június 2.

Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.I.526/2016/10., ítélet, nyilvános ülés,
2016. október 5.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

Az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva az Egri Törvényszék 6.B.5/2016/21. számú, illetőleg a Debreceni Ítéltábla Bf.I.526/2016/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az Egri Törvényszék a 2016. június 2. napján kihirdetett 6.B.5/2016/21. számú ítéletével a terheltet emberölés büntettének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés] és testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) és (6) bekezdés a) pontja] miatt halmazati büntetésül 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. október 5. napján meghozott Bf.I.526/2016/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a terhelt szabadságvesztés büntetését 8 év 6 hónapra súlyosította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt arra hivatkozva, hogy az eljáró bíróságok tévesen minősítették a cselekményét emberölés büntetvényének, és törvénysértő büntetést szabtak ki. Indokai szerint az akarata nem a sértett megölésére irányult, a használt eszköz, a sérülés jellege, az elkövetés körülményei nem támasztották alá az ölési szándékot. Kifejtette, hogy amikor a sértettel dulakodott, a támadó jellegű fellépését kívánta elhárítani, a cselekménye így gondatlan volt.
- [4] Sérelmezte továbbá, hogy a bizonyítási indítványát elutasították, amelyet kellőképpen nem indokoltak. A másodfokú bíróság pedig a büntetés súlyosítása tekintetében nem tett eleget indokolási kötelezettségének.
- [5] Mindezek alapján a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását, illetve a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését és új másodfokú eljárás lefolytatását kérte indokolási kötelezettség megsértése miatt [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont]. Ezen túlmenően pedig a másodfokú határozat megváltoztatását és felmentését vagy a büntetés enyhítését (az elsőfokú ítélet helybenhagyását) indítványozta.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.735/2018/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint az indítvány olyan körülményre hivatkozik, amely a jogerős ítéleti tényállásban megállapításra nem került, az a terhelt által az alapeljárásban előterjesztett védekezés volt, mely szerint a sértettel dulakodott. Eltérő tényállás megállapításának felülvizsgálati eljárásban nincs helye, ezért e részében az indítvány törvényben kizárt.
- [7] Az ügy körülményeiből, az alanyi és tárgyi tényezőkből pedig az eljáró bíróságok helyesen vontak következtetést arra, hogy a terhelt a sértett életének kioltására irányuló, egyenes szándékkal cselekedett, így a terhelt által említett gondatlan elkövetés fel sem merülhet. Mindezek alapján a bűncselekmény minősítése és a terhelttel szemben kiszabott büntetés is törvényes. Ezért indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.
- [8] A Kúria a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontja alapján nyilvános ülést tartott.
- [9] A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta.
- [10] A védő a terhelti felülvizsgálati indítványban foglaltakat - mely kizárólag a jogerős ítélet élet elleni cselekményt megállapító része ellen irányult - fenntartotta, a terhelt úgy nyilatkozott, hogy nem akarta megölni a sértettet.

III.

- [11] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - nem ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 648. §-a szerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok köre nem bővíthető.
- [13] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [14] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [15] A felülvizsgálati indítvány felmentésre irányuló részében a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálatot célozta, mely szerint felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a

bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

- [16] A sértett támadó fellépésére, illetve annak elhárítására vonatkozó terhelti érvelés büntethetőséget kizáró ok, azaz jogos védelmi helyzet megállapítására irányult.
- [17] A terhelt azonban ezen eltérő anyagi jogi álláspontját az indítványban részletezettek szerint az ítéleti tényállástól eltérve, a védekezésében foglaltakra alapította. E körben az indítvány indokai szerint a bíróságok bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységét támadta eltérő tényállás megállapítását célozva. Felülvizsgálati eljárásban azonban erre nincs törvényes lehetőség, ezért az indítvány ezen részében törvényben kizárt, miként a bizonyítás kifogásolását érintően is (bizonyítási indítvány elutasítása).
- [18] A Be. 649. § (2) bekezdése tartalmazza a felülvizsgálatot megengedő eljárási szabálysértéseket, így a (2) bekezdés d) pontja azon abszolút eljárási szabálysértéseket [Be. 608. § (1) bekezdés], amelyek a felülvizsgálatot megalapozzák. Ezen eljárási szabálysértések között azonban a felülvizsgálati indítványban hivatkozott, korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pont szerinti indokolási kötelezettség megsértése már nem szerepel. Ekként nem képez felülvizsgálati okot az indokolási kötelezettség megsértésére történő hivatkozás sem.
- [19] Továbbra is felülvizsgálati okot megvalósító eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, ez azonban jelen ügyben fel sem merült, az indítvány sem ezt célozta.
- [20] Megjegyzi a Kúria, hogy a felülvizsgálati okként hivatkozott, a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja szerinti indokolási kötelezettség megsértése azt jelenti, hogy az indokolásból nem állapítható meg, hogy a bíróság mit vett számba, mit értékelt következtetése, mérlegelése során. Az indítványban foglaltakkal szemben azonban a támadott első- és másodfokú határozatokban a kötelezettség teljesítése is megtörtént, ezen a címen az indítvány szintén a bíróság bizonyítékértékelő, illetve büntetéskiszabási tevékenységét támadta.
- [21] Miként az irányadó, felülvizsgálatban nem támadható tényállás, úgy az indokolás is részletesen és érthetően tartalmazta mindazt, ami a terhelt bűnösségének megállapításához, a cselekmény jogi minősítéséhez és a büntetés kiszabásához vezetett. Ekként a felülvizsgálat e részében a korábbi Be. szerint is törvényben kizárt.
- [22] Ehhez kapcsolódóan a sérelmezett - másodfokú bíróság általi - büntetéskiszabás (szabadságvesztés büntetés súlyosítása) önmagában felülvizsgálat tárgyát szintén nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során mely súlyosító és enyhítő körülményeket miként veszik figyelembe.
- [23] A bíróság mérlegelési körébe tartozik ugyanis az, hogy konkrét ügyben, illetve terhelt esetében mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménynek, s azt miként értékeli. Miként az anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége nem, úgy a büntetéskiszabási tényezők értékelése sem képezheti, az felülvizsgálatban nem támadható, illetve nem vizsgálható.
- [24] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.
- [25] Az indítvány szerint a terhelt cselekménye nem minősül emberölés büntettének, legfeljebb gondatlan elkövetésről lehet szó. A cselekmény eltérő minősítésére vonatkozó érvelés jelentős részben szintén eltérő ténybeliségen (a terhelti védekezésen) alapul, e részében a felülvizsgálat törvényben kizárt.
- [26] Az indítvány ölési szándékot vitató érvelésével szemben az eljáró bíróságok törvényesen minősítették a terheltnek a sértett sérelmére elkövetett második cselekményét emberölés büntette kísérletének.
- [27] Az irányadó tényállás lényege szerint az élet elleni cselekmény távolabbi és közelebbi előzményei az alábbiak:
- [28] A beteges sértettnél évek óta szívességből lakó, őt kihasználó, ittas állapotában fenyegető, vele agresszíven viselkedő, többször is bántalmazó, sőt már ölési szándékát is kinyilvánító terheltet a

- sértett mindezen körülmények miatt el akarta küldeni a lakásából, egy hónapot adva az elköltözésre.
- [29] A terhelt azonban, amikor eljött ezen határidő, ennek nem tett eleget, majd a sértett által kért rendőri intézkedést követően (ekkor megígérte, hogy másnap elköltözik) súlyosan bántalmazta emiatt a sértettet, számos sérülést, egyebek mellett a bal felső állcsont és járomcsont, valamint a bal II-III. és a jobb VI-X. borda töréseit okozva, mely sérülések gyógytartama 8 napon túli, ténylegesen 6-8 hét.
- [30] Ilyen előzményeket követően a jogerős ítéleti tényállás szerint a terhelt a következő napon sem költözött el, ellenkezőleg, már ittas állapotban, amikor a sértett rákérdezett, hogy „mikor költözől”, élet kioltására alkalmas eszközt magához véve (15 cm pengehosszúságú konyhakést) az ezt észlelő, ezért előle ijedten menekülő sértettet az utcára nyíló kapunál utolérve visszarántotta, majd két alkalommal határozott, középest meghaladó, illetve közepesnél kisebb erővel, a bal mellkasfél elülső részén, első esetben vízszintesen, második esetben fentről lefelé irányulóan szívtájékon szúrta.
- [31] Az első szúrás a mellkas valamennyi rétegén áthatolt és a tüdőállományban végződve, közvetlen életveszélyes sérülést, lég- és vérmellet okozott, mely sérülés orvosi ellátás nélkül a sértett halálához vezetett volna.
- [32] A Kúria észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének 15. oldalán az 1. bekezdés utolsó mondatában a tényállást érintően azt is rögzítette, hogy a terhelt a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyta, visszament a házba a cselekménye elkövetése után.
- [33] Töretlen az ítélkezési gyakorlat a tekintetben, hogy az alapítéletben foglalt tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyeket az ítéletben megállapítottak, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán esetlegesen nem a történeti tényállásban kerültek leírásra, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében.
- [34] Mindebből az következik, hogy akár a terhelt bűnösségének megállapítása, akár a bűncselekmény minősítése törvényességének megítélése során figyelembe kell venni az ítélet indokolásában a bizonyítékok értékelése során rögzített tényeket is, mint irányadó tényállást. (Ellenben nem tekinthető a történeti tényálláshoz tartozónak a bizonyítási eszközök tartalmának egyszerű felsorolása, idézése, ha az nem párosul adott esetben a bíróság részéről ténymegállapítással.)
- [35] Következésképpen helytálló az a megállapítás is, hogy a terhelt a szúrásokat követően a sértettet magára hagyta, a cselekménye következményét illetően közömbös volt.
- [36] Mindezek alapján a terhelti magatartás akaratlagos és támadó volt, a tényállásban rögzített körülmények mellett a terhelt által hangoztatott gondatlanság fel sem merülhet, az kizárt.
- [37] Ekként a terhelt cselekménye az előzőekben számba vett alanyi és tárgyi tényezőket tekintve kizárólag emberölés büntette kísérleteként minősítendő, amely kísérlet befejezett és közeli volt, és a terhelt egyenes szándékára vont következtetés is helytálló.
- [38] A terhelt cselekményének élet elleni bűncselekményként minősítése törvényes, így a helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés nem törvénysértő. A kiszabott büntetés megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, így ezen felülvizsgálati okból sincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.
- [39] Megjegyzi a Kúria, hogy a jogerős ítéleti tényállás alapján egyértelmű következtetés vonható arra, hogy a terhelt élet elleni cselekményét, miként az előző napi testi sértést, ugyanazon ok motiválta, az, hogy el kell hagynia az ingatlant. Mindezt az elsőfokú bíróság helytállóan indokolta (elsőfokú ítélet 15. oldal 5-6. bekezdése) azzal összefüggésben, hogy a terheltet egyenes ölési szándék vezette. Nem vizsgálta azonban - miként a másodfokú bíróság sem -, hogy a nyilvánvaló terhelti elégtétel, bosszú alkalmas volt-e az ölési cselekmény minősített - aljas indokból elkövetett - esetének megállapítására vagy sem. (Miként azt a testi sértés kapcsán az elköltözés érdekében kért rendőri intézkedéssel összefüggésben - okkal - megállapította.)
- [40] Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy aljas indokból elkövetett az emberölés, ha az erkölcsileg elvetendő motívumból fakad. Önmagában az a körülmény azonban, hogy az elkövető önkényesen maga vesz elégtételt a rajta esett sérelem miatt, még nem szolgálhat alapul az aljas indokból való

elkövetés megállapítására. Az aljas indokból elkövetett ölési cselekmény megállapítása szempontjából a bosszú megítélése attól függ, hogy milyen ok váltja ki az elkövetőben a keletkezett indulatot, mivel ennek jellege és mibenléte a súlyosabb minősítés feltétele (3/2013. BJE határozat).

- [41] Jelen ügyben kellő részletességgel és alapossággal feltárásra kerültek az elkövetést megelőző (távolabbi és közelebbi) események, a terheltnek a sértetthez fűződő viszonya.
- [42] Mindezen - jogerős ítéleti tényállás szerinti - előzményeket vizsgálva kizárólag az a következtetés vonható le, hogy az ölési cselekményt megelőzően sérelem egyedül a sértettet érte, aki mindezen sérelmek folyamatos elszenvedése miatt kísérelte meg a lakásából eltávolítani a terheltet, bízva abban, hogy az erre vonatkozó felszólítás is elegendő lesz.
- [43] A sértetti felszólítás következménye azonban a durva terhelti megtorlás lett, amelynek semmilyen méltányolható eleme, alapja nem volt, ekként a terhelti cselekmény erkölcsileg mélyen elítélendő motívumból fakadt, helyesen aljas indokból elkövetettként minősülne. A terhelt terhére azonban felülvizsgálati indítványt nem terjesztettek elő, annak lehetséges határideje letelt.
- [44] Megjegyzi továbbá a Kúria, hogy mindezek tükrében a büntetés súlyosítása nemhogy indokolt volt, hanem a másodfokon kiszabott büntetés is méltányosnak tekintendő.
- [45] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

IV.

- [46] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [47] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2018. szeptember 18.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző